

A lakosság szociális helyzete

Országgyűlési bizottságok együttes ülése

Társadalmunkban — a lakosság minden rétege élet-színvonalának, életkörülményeinek formálásában — jelentős szerepe van szociál-politikai rendszerünknek. Az e rendszerrel, valamint a lakosság szociális helyzetével foglalkozó, az Országgyűlési Bizottságok együttes ülése a Parlamentben az országgyűlés szociális és

egészségügyi, valamint terv-és költségvetési bizottságai tagjai, továbbá más képviselők, állami szervek, társadalmi és tömegszervezetek vezetői.

A tanácskozáson Cravéró Róbert, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese főzött szóbeli kiegészítést a tájékoztatóhoz, elemézve a különböző korosztályok szociális helyzetét, és az ezt befolyásoló fő teendőket.

Az előterjesztést követően széles körű vita alakult ki.

Tagsági érdekeltség

A Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsának elnöksége kedden ülést tartott. Megvitatta az áfészeknél és a takarékszövetkezeteknél képzett tagsági érdekeltségi alap felhasználásával összefüggő tennivalókat. A tagoknak érdekük, hogy a szövetkezet a helyi igényeknek megfelelően fejlessze a kereskedelmet, a vendéglátást, a mezőgazdasági kistermelést, a különféle szolgáltatásokat. A célok között szerepel a szövetkezeti keretekben kibontakozó fogyasztói és kistermelői érdekvédelem.

A kormány hitelpolitikájáról és devizagazdálkodásáról

A Magyar Nemzeti Bank sajtótájékoztatója

A kormány hitelpolitikájáról és a devizagazdálkodásról tájékoztatta kedden az újságírókat Timár Mátys, a Magyar Nemzeti Bank elnöke.

A népgazdaság 1982-es devizabevételeiről és kiadásairól elmondta, hogy dollárban egyensúlyhoz közelálló helyzet alakult ki, míg rubelben kismértékű passzívum keletkezett. A devizahelyzet alakulását kedvezően befolyásolta, hogy az elmúlt évi külkereskedelmi forgalom — szerződéses paritáson számolva — 12,6 milliárd forintos aktívummal zárult.

Jelentős többlet keletkezett a konvertibilis devizában lebonyolított külkereskedelemben. Az idegenforgalmi bevételekből származó aktívum elérte a 180 millió dollárt.

A Magyar Nemzeti Bank alkalmazkodva a megváltozott világgazdasági és árfolyamviszonyokhoz 1982 második felében több ütemben, összesen mintegy 11 százalékkal leértékelte a forintot. Az árfolyam-intézkedések javították a hazai exportörök jövedelmezőségét és drágították az importot, összességében pedig hozzájárultak a kedvezőbb külkereskedelmi egyenleg kialakításához.

Új piaci lehetőségek

A népgazdaság devizahelyzetét azonban hátrányosan érintette, hogy a nemzetközi pénzpiacra kialakult igen magas kamatlábak miatt a kamattérlettel jelentősen megnövekedtek a hátrányosan változó nemzetközi politikai légkör és a nyugati bankok körében megnövekedett bizalmatlanság miatt a közleplejratú hitelfelvételi lehetőségek lényegesen romlottak. Emellett számos külföldi pénzintézet visszavonta vagy csökkentette a Magyar Nemzeti Banknál elhelyezett rövid lejáratú betéteit.

A nehézségek ellenére sikerült a népgazdaság fizetőképességét fenntartani. Ehhez hozzájárult az ország szilárd politikai helyzete, nemzetközi tekintélye, a gaz-

daságirányítás gyors reagálása, valamint az, hogy Magyarország tagja lett az ENSZ két nemzetközi pénzügyi intézményének, a Nemzetközi Valutaalaphoz és a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bankhoz. 1982-ben a likviditási gondok áthidalására a nemzetközi fizetések bankjától 500 millió dolláros rövid lejáratú hitelt, az év második felében pedig egy nemzetközi bankkonzorciumtól 260 millió dolláros közleplejratú hitelt vettünk fel. A Nemzetközi Valutaalappal folytatott tárgyalások eredményeként a pénzügyi intézmény december elején összesen 600 millió dollár értékű két közleplejratú hitelt nyújtott számunkra. Ennek kisebb részét már 1982-ben igénybe vettük, nagyobb része 1983-ban áll a népgazdaság rendelkezésére.

A világbanktagság egyébként új piaci lehetőségeket is nyújt számunkra, mivel a pénzügyi intézmény hitellel támogatott beruházások versenytárgyalásain csak a világbanktagállamok cégei, vállalatai vehetnek részt.

Timár Mátys elmondta, hogy az MNB 1982-ben hazai beruházásokra 23 milliárd forint hitelt nyújtott. Továbbra is nagy súlyt fektettek a népgazdasági tervben elsőbbséget élvező beruházások finanszírozására. A fizetési mérleg javítását eredményező fejlesztésekhez 10 milliárd forintot hiteleztek. A múlt esztendőben előnyben részesült a viszonylag kevés ráfordítást igénylő, gyors megvalósuló és megtérülő fejlesztések. Az energiaracionalizálást, a hulladékok és másodlagos nyersanyagok begyűjtését és feldolgozását szolgáló beruházásokra a bank külön hitelkontingenst hozott létre. Timár Mátys beszámolt arról, hogy a beruházási hitelnyújtás feltételeit 1982-ben szigorították, növelték a jövedelmezőségi követelményeket, emelték a hitelek kamatát, és csökkentették a megtérülési időt. Az év folyamán a bank felülvizsgálta a korábban kötött hitelszerződéseket, s ott, ahol a beruházások indokolatlanul elhúzódtak, felmondták a hitelszerződést.

Szigorúbb ellenőrzés

1983-ban a legfontosabb feladat a népgazdaság fizetőképességének megőrzése — mondotta. Ehhez nélkülözhetetlen a külgazdasági egyensúly további javítása, a külkereskedelmi forgalomban a múlt évinél nagyobb kiviteli többlet elérése. Emellett nem csökkennek a magyar bankszervezet feladatai sem. A hitelpolitika fő célja, hogy a fizetési mérleget javító fejlesztéseket, az exportképes és gazdaságos termelést támogassa. Ugyanakkor bankszerű eszközökkel, a hitelnyújtás követelményeinek növelésével hozzájáruljon ahhoz, hogy a vásárlóerő a tervezett keretek között maradjon. A beruházási hitelnyújtás alapvető feltételei 1983-ban nem változnak, viszont a bank az eddiginél szigorúbban ellenőrzi a hitelszerződésben kötött feltételek teljesülését.

A beruházási hitelnyújtás kiemelt területe továbbra is az exportnövelő, illetve az importot gazdaságosan helyettesítő fejlesztések finanszírozása.

1983-ban a Magyar Nemzeti Bank hitelfolyósítási

lehetősége e téren 8,1 milliárd forint, amelyből eddig már 6,8 milliárd forint hitelt vállalt kötelezettséget.

Ezekből a hitelek közül a vegyipar 3,5 — ezen belül a kőolajipar 2,7 — a bányászat 1, a gépipar 0,9, az élelmiszeripar 0,8, a kohászat 0,5, a könnyűipar pedig 0,1 milliárd forinttal részesül.

Timár Mátys beszámolt arról, hogy az elmúlt két év során az iparban és az élelmiszer-gazdaságban energiaracionalizálásra több mint 5 és fél milliárd forint hitelt folyósítottak. A tervezett energiamegtakarítás évente mintegy 187 ezer tonna fűtőolajnak felel meg. 1982-ben 136 beruházáshoz több mint 2 milliárd forint beruházási hitelt engedélyeztek. A hitelpolitikai irányelvekben 1983-ra az energiaracionalizálási beruházásokra 1,4 milliárd forintot irányoznak elő.

A VI. ötéves terv hulladék- és másodlagos nyersanyag-hasznosítási programja részeként a Magyar Nemzeti Bank eddig összesen 35 beruházáshoz 4,4 milliárd forint hitelt nyújtott. Az idén a legfontosabb feladat: a folyamatban levő beruházások mielőbbi befejezése. A pénzügyi lehetőségek függvényében a tervezett fejlesztések közül a leghatékonyabbak, illetve a leggyorsabban megtérülő kezdeményezések megvalósítását támogatja. Az MNB elnöke beszámolt arról, hogy a gazdaságos anyagfelhasználási és technológia korszerűsítési kormányprogram végrehajtása során pályázati felhívást adtak ki. A felhívásra érkezett 12 pályázat alapján a vállalatok együttvéve több mint félmilliárd forint értékű beruházást akarnak megvalósítani, s a fejlesztések eredményeként előreláthatólag mintegy egymilliárd forint értékű — jelentős mértékben importból származó — alapanyagot takarítanak meg. A benyújtott hitelkérelmek elbírálása, versenytesztése jelenleg még tart.

Rugalmas kamatpolitikával

A hitelfelvevőknek érzékelniük kell a megszerzhető külföldi források költségének változását is — mondotta Timár Mátys —, ezért a banknak rugalmas kamatpolitikát kell folytatnia. Ehhez a hitelpolitikai irányelvek 1983. évi módosítása megteremtette a kereteket. Ha a nemzetközi kamatszint tartósan mérséklődik, elképzelhető, hogy ennek megfelelően a továbbiakban a Magyar Nemzeti Bank is csökkenteni a legmagasabb kamatlábakat.

A továbbiakban az MNB elnöke arról szökött, hogy

a forgóeszközhitelkezésben az eddiginél szigorúbban jár el a bank azokkal a vállalatokkal szemben, amelyek készletgazdálkodása nem megfelelő.

Indokolt esetben a bank javaslatot tehet a vállalatok forgóalapjának csökkentésére, ösztönözve a gazdálkodókat a felesleges készletek felszámolására. Ugyanakkor az exportjukat dinamikusan bővítő vagy nagy összegben exportáló vállalatok termelésükhöz a szükséges mértékben forgóalap-megelőlegezési hitelt vehetnek igénybe. Az exporthoz felvett rövid lejáratú forgóeszközhitelnek a kamatvisszatérítés mértéke 5 százalékkal emelkedik.

Szűkül a reprezentáció

A vállalatoknak, intézményeknek és szövetkezeteknek ebben az évben a tavalyihoz képest 10 százalékkal csökkenteniük kell reprezentációs költségeiket a pénzügyminiszter rendelete alapján. A jogszabály előírja azt is, hogy a reprezentációra fordítható összeg mire használható fel. Az előírások szigorúbbak a korábbinál: belföldiek részére szervezett hivatalos tárgyalásokon például ezúttal csak üdítő ital szolgálható fel. A belföldi vendégeknek nem szabad ajándékot adni. A gazdálkodó szervek saját dolgozóiknak a részesedési alap vagy a jutalomkeret terhére vásárolhatnak ajándékot, például törzsgárdtagság elnyerésekor, nyugdíjazás alkalmából, társasutazásokra azonban nem fizethetik be őket. Nem vonatkozik a tilalom azokra a reklámcéllú szóróajándékokra, szakmai vetélkedők, versenyek díjazására, amelyek a kiskereskedelmi, illetve a szolgáltató vállalatok a lakosságnak reklámcélokra adnak. Ezek a szóróajándékok sem használhatók fel azonban reprezentációs cé-

lokra. A rendelet előírásai megszüntetik a korábbi átfeleket a propaganda- és reprezentációs költségek meghatározásában, elszámolásában.

A jövőben kiállítások alkalmával nem adható fogadás, s a tárgyalásokhoz kísérelőprogramok nem szervezhetők, nem számolhatók el sem reprezentációs, sem egyéb költségként.

A rendelet előírja, hogy a vállalatok, intézményi ünnepségeken, brigádkitüntetések alkalmával felszolgált ételek, italok költségét szintén nem reprezentációként, hanem a részesedési alap, illetve a jutalomkeret terhére lehet csak elszámolni. A hivatalos tárgyalásokon, kiállításokon felszolgált üdítő ital költsége személyenként és naponta legfeljebb 30 forint lehet, a részesedési vagy jutalmazási alap terhére szervezett ünnepségeknél pedig a vendéglátási költségek személyenként nem haladhatják meg a 300 forintot. Nem csökkentik a részesedési, illetve a jutalmazási alapot a különböző vezetői — vezérigazgatói, elnöki stb. — értekezleteken,

tanácskozáson felmerülő hivatalos tárgyalásokon csak üdítő ital, fekete-kávé, tea szolgálható fel. A hivatalos tárgyalások alkalmából — a külföldiek itt-tartózkodási időtartamától függetlenül — legfeljebb egy fogadást lehet adni. A kísérelőprogramok a külföldi vendégek részére sem számolhatók el sem reprezentációs, sem egyéb költségként.

A termelési kapcsolatok vagy szakmai tanulmányutak keretében hazánkba látogatók itt-tartózkodásának költségei nem, a részükre adott fogadás kiadásai azonban reprezentációs költségként számolhatók el. s ugyanez vonatkozik a devizamentes cserekapcsolatokra is. A külföldi vendégek üdültetésére, illetve külföldi üdülés elfogadására csak külön engedély alapján kerülhet sor, még akkor is, ha csereüdülésről van szó. A külföldieknek adható ajándék csak szerény mértékű, jelképes, fejéknél legfeljebb 500 forint értékű lehet.

Könnyíti a kongresszusok, konferenciák szervezését, hogy azok költségei — a vendéglátási kiadások kivételével — a jövőben nem a reprezentációs keret terhére, hanem költségként számolhatók el.

Gondoskodás az ötös ikrekről

Családi házba költözhetnek — Ajándékok

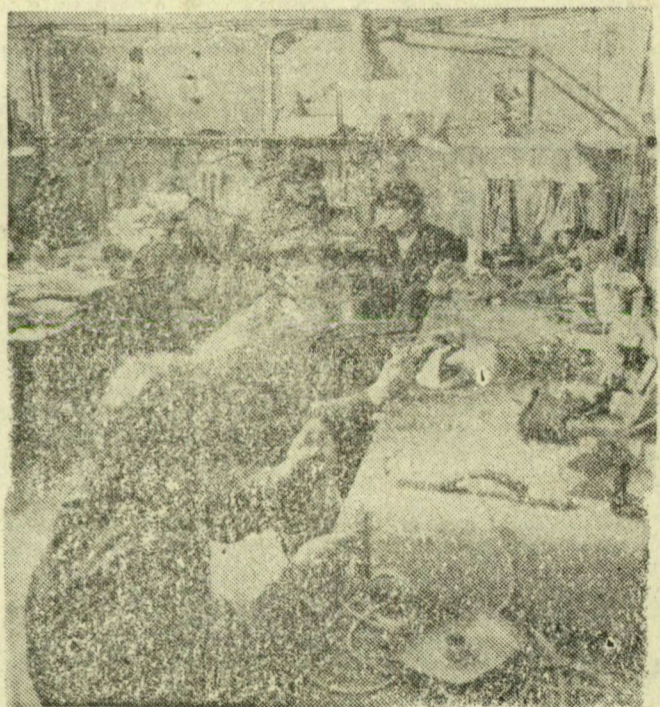
Alig néhány órával azután, hogy felröppent a világgazdaságban is rendkívülnek számító eseményről szóló hír — hétfőn Tarjányi Sándorné öt egészséges gyermeknek adott életet a Budapesti Orvostovábbképző Intézet szülészeti és nőgyógyászati klinikáján —, hazánkban a közfigyelem előterébe került a Tarjányi család. Társadalmunk nemcsak érdeklődéssel kíséri őket, hanem a gondoskodás megannyi jelével, segítőkészséggel igyekszik megkönnyíteni a lélekszámban igencsak megszaporodott család helyzetét.

A Kiskunfélegyházán élő Tarjányiék egyszoba komfortos lakásban laknak. Ez, ameddig csak egy gyermekük volt — az 5 éves Brigitta — elegendőnek is bizonyult három pökök számára. Most azonban természetesen meglehetősen szűkös lenne, ezért a kiskunfélegyházi városi tanács elhatározta: amire az

apróságok hazaérkeznek, legalább négyszobás családi ház várja a gyerekeket és a szülőket. A ház megvételéhez szükséges pénz felét — ajándékként — Tarjányi Sándorné munkahelyének, a Bács-Kiskun megyei Állategészségügyi és Élelmiszer-ellenőrző Állomásnak a főhatósága ajánlotta fel. Az összeg másik részét a tanács teremti elő. A tanács azt is biztosítja, hogy a gyerekek hazatérése után gondozón segítsen az édesanyóknak a kisbabák ellátásában.

Több gyár és üzem kollektívája ajándékokkal kedveskedik Tarjányiéknek. A Kecskeméti Konzervgyár például a gyermekek kétéves koráig ellátja az ikreket bébiétel és itallal. Az Alföldi Cipőgyár pedig bébicipőket küld. A Sportfogadási és Lottóigazgatóság 10-10 ezer forinttal ajándékozza meg Szilviát, Melindát, Hajnalkát, Sándort és Erikát.

Új tanműhely

Gyenes Kálmán felvétele

A Szegedi Elektromos Szövetkezet új tanműhelyt alakított ki háztartási gépszerező tanulóinak. Vagy talán helyesebb azt mondani, hogy a fiatalok készítettek el maguknak, hiszen a szövetkezet csupán a butorokat, a műszereket és a szerszámokat adta, a tanáctól kapott helyiségben a tanulók festettek, parkettáztak, ökö szerelték a villanyt, a központi fűtést, s készítettek el a berendezéseket. E munkához segítségül hívták a megfelelő szakmabeli tanuló társait, a 600. számú Móra Ferenc I. r. Szakmunkásképző Intézetből. A kivitelezést Bóka András az iskola szakoktatója és Fekete Szabó Gyula a szövetkezet szervízvezetője irányította. A 12 szerelőhelyes tanműhely a korábbinál sokkal hatékonyabb oktatást tesz lehetővé. Oktatást említenek, de azt is el kell mondanunk, hogy a szakmunkástanulóknak, akár a felnőtt mesterek, alaposan kivesszük részüket a javításból is — tavaly például 106 ezer forinttal járultak hozzá a szövetkezet árbevételéhez. Felvételünkön: a háztartási gépszerező tanulók az új tanműhelyben, Bóka András szakoktatóval.